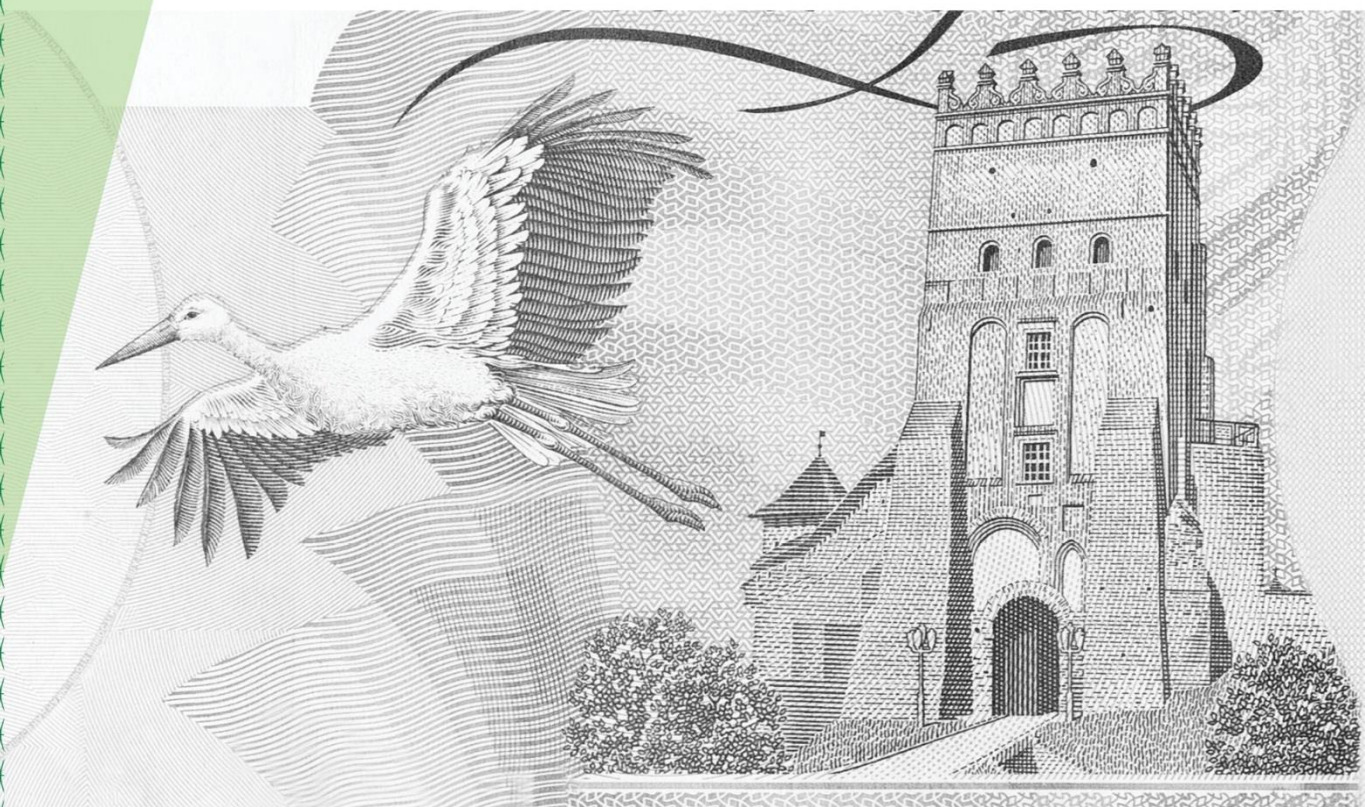

Національний
банк України

Макроекономічний та монетарний огляд

Червень 2018 року

ЗМІСТ

1. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ	3
2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ	5
2.1. Інфляція	5
2.2. Економічна активність	8
2.3. Ринок праці.....	10
2.4. Фіскальний сектор.....	11
2.5. Платіжний баланс.....	12
2.6. Монетарний сектор та фінансові ринки.....	14
АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ	17
Додатки	

ГОЛОВНЕ

- **У червні світова цінова кон'юнктура для українських експортерів погіршилася** через зниження, хоч і помірне, цін на сталь та падіння цін на окремі зернові. Ціни на сталь знижувалися під впливом запровадження мит з боку США та зростання виробництва, тоді як підтримку цінам надавали високі темпи економічного зростання як розвинених країн, так і країн, ринки яких розвиваються. Ціни на зернові демонстрували різноспрямовану динаміку – на кукурудзу стрімко знизилася, відображаючи поліпшення очікувань щодо врожаю цієї культури, на пшеницю – зросли через погіршення врожайності на тлі посухи в окремих країнах. Після досягнення пікових значень у попередньому місяці ціни на нафту скоригувалися та коливалися у вузькому діапазоні на очікуваннях засідання ОПЕК+ про збільшення обсягів видобутку, а наприкінці місяця зросли під впливом посилення торговельних війн.
- **Умови на світових фінансових ринках для країн, ринки яких розвиваються, продовжили погіршуватися.** Крім чергового підвищення ставки ФРС, зниження інтересу інвесторів до більш ризикових активів зумовлювалось рішенням ЄЦБ про згортання програми кількісного пом'якшення та погіршення торговельних відносин між США, ЄС, Китаєм. В умовах зміцнення долара США та очікувань подальшого посилення монетарної політики провідними країнами, валюти країн, ринки яких розвиваються, переважно девальвували.
- **Натомість, українська валюта після зміцнення протягом попередніх місяців у травні залишалась відносно стабільною.** Так, погіршення зовнішніх фінансових умов зумовило подальше скорочення обсягів гривневих цінних паперів у власності нерезидентів у травні, однак воно було досить помірним. Одночасно збільшились обсяги придбання валютних ОВДП українськими банками, залучення реального сектору за торговими кредитами, зберігався приплив ПІІ. У результаті, чисті надходження за фінансовим рахунком збільшилися до 0.3 млрд дол. та, враховуючи близьке до нуля сальдо поточного рахунку, зумовили збереження профіциту зведеного платіжного балансу. Попри це міжнародні резерви станом на кінець травня зменшилися до 18.2 млрд дол., або 3.2 місяця імпорту майбутнього періоду через виплати кредитів на користь МВФ.
- У свою чергу, **формування майже нульового сальдо поточного рахунку порівняно з профіцитом у квітні було зумовлене розширенням дефіциту торговельного балансу.** Сприятлива цінова кон'юнктура в травні підтримувала зростання експорту товарів. Однак темпи його зростання знизилася (до 13.2% р/р) внаслідок вичерпання запасів с/г культур попереднього врожаю та проведення ремонтних робіт на окремих промислових підприємствах (зокрема гірничо-металургійного комплексу). Через ці ж чинники уповільнилося зростання виробництва у промисловості, знизилася вантажооборот та оптова торгівля. Натомість зростання обсягів будівельних робіт та впевнене зростання роздрібного товарообороту та обсягів пасажирських перевезень свідчили про стійкий внутрішній попит (у тому числі завдяки прискоренню зростання реальної заробітної плати до 14.1% р/р). Однак це не компенсувало погіршення показників у інших видах діяльності, у результаті чого **зростання ІВБГ істотно сповільнилося (до 1.6% р/р).** Більше того, значний внутрішній попит на тлі суттєвого подорожчання енергетичних ресурсів зумовив подальше зростання імпорту, хоча темпи його зростання також знизилася через збільшення бази порівняння.
- **У травні 2018 року споживча інфляція суттєво сповільнилася до 11.7% р/р.** Подальше зниження інфляції в річному вимірі відбулося переважно завдяки стрімкому уповільненню зростання цін на продукти харчування. Зокрема, як і очікувалося, поступово вичерпується дія тимчасових факторів пропозиції, які зумовили високі фактичні показники споживчої інфляції у другому півріччі 2017 року та на початку поточного року. Крім того, не так швидко, як у квітні, зростали адміністративно регульовані ціни. Базова інфляція в травні уповільнилася до 9.3% р/р завдяки зниженню темпів зростання цін на продукти харчування, а також вартості послуг. Водночас, як і в попередні місяці, зберігався тиск на ціни від подальшого зростання виробничих витрат, зокрема на оплату праці, а також швидкого відновлення споживчого попиту.
- **На останньому засіданні з питань монетарної політики Правління НБУ прийняло рішення залишити облікову ставку незмінною на рівні 17.0% річних.** Вартість гривневих міжбанківських ресурсів, як і в попередні періоди, демонструвала тісний зв'язок із обліковою ставкою. В умовах утримання НБУ облікової ставки на незмінному рівні упродовж останніх місяців, незначні коливання процентних ставок на ринку відображали зміну кон'юнктури окремих його сегментів.
- **У травні 2018 року сформувався профіцит (11.4 млрд грн) державного бюджету передусім завдяки поліпшенню доходів.** При цьому видатки продовжували зростати високими темпами. Поліпшення доходів відбулося під впливом економічних факторів (високих фінансових результатів підприємств та зростання доходів населення, збільшення виробництва підакцизних товарів та імпорту, зокрема енергетичних ресурсів). Також мали вплив тимчасові ефекти, зокрема зміщення графіку перерахувань частини прибутку НБУ на II квартал. Видатки зростали високими темпами передусім за рахунок витрат на обслуговування внутрішнього боргу. Місцеві бюджети у травні також виконані з профіцитом (3.1 млрд грн). Виконання бюджетів усіх рівней з профіцитом привело до збільшення додатного сальдо зведеного бюджету в травні (до 14.6 млрд грн).

1. ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ¹

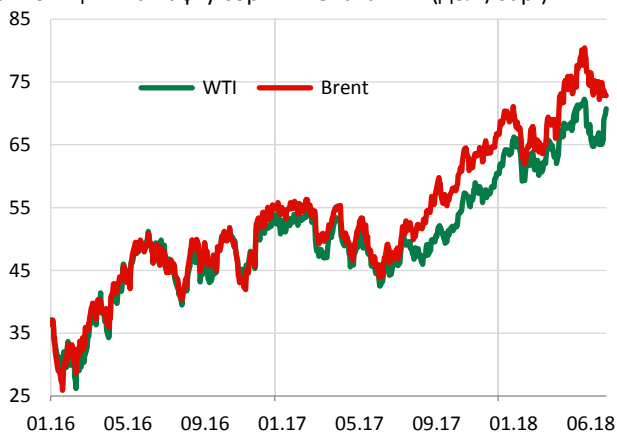
У червні 2018 року світова цінова кон'юнктура для українських експортерів погіршилася через зниження цін на сталь та кукурудзу.

Ціни на сталь перебували під тиском в бік зниження під впливом запровадження мит з боку США та зростання виробництва, однак залишалися на доволі високому рівні. Запровадження імпорتنих мит США, з одного боку, зумовило стрімке зниження попиту на сталеву продукцію походженням з інших країн з боку США (у травні, за даними American Iron and Steel Institute, імпорту сталі в США скоротився на 26.3% м/м). З іншого боку, це разом із нарощуванням виробництва та експорту, у тому числі через сезонний чинник – закінчення Рамадану в мусульманських країнах, призвело до суттєвого збільшення обсягів пропозиції сталі на інших ринках. Зокрема істотно зросли обсяги експорту сталі Іраном (на 36% р/р у травні, за даними Iranian Steel Producers Association) та суттєво зменшилися темпи падіння експорту Китаю (до 1.4% р/р відповідно) на тлі рекордних обсягів виробництва у цій країні. Натомість підтримували ціни високі темпи економічного зростання як розвинених країн, так і країн, ринки яких розвиваються.

Світові ціни на зернові рухалися різноспрямовано: на пшеницю зростали (попри корекцію наприкінці місяця завдяки початку збору нового врожаю), тоді як на кукурудзу – суттєво знизилися. Зростання цін на пшеницю було зумовлено: погіршенням рівня врожайності в США і ЄС через посуху та очікуваннями збільшення обсягів імпорту останнім, зменшенням обсягів площ посівів пшениці в Казахстані (входить до десятки світових експортерів) через надання переваги олійним культурам. Натомість ціни на кукурудзу змінили тенденцію на протилежну: після зростання в попередні місяці відбулося їх зниження. Вагомим фактором такої зміни було поліпшення очікувань щодо врожаю кукурудзи в США в умовах запровадження Китаєм імпорتنих мит на сою та кукурудзу зі США.

В очікуванні змін в угоді ОПЕК+ ціни на нафту коливалися у вузькому діапазоні, однак наприкінці місяця стрімко зросли під впливом посилення торговельних війн

Світові ціни на нафту сортів Brent та WTI (дол./бар.)

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

¹ Станом на 26.06.2018.

Досягнувши піку ціни на нафту на світових ринках на початку червня знизилися та коливалися у вузькому діапазоні. Вагомим фактором такої динаміки були очікування щодо проведеного наприкінці червня засідання ОПЕК, темою обговорення якого стала пропозиція від Росії та Саудівської Аравії. Пропозиція стосувалася відновлення нарощування обсягів виробництва нафти з метою стабілізації світових цін та зменшення розриву між попитом і пропозицією, враховуючи, що окремі країни мають певні обмеження щодо поточних обсягів виробництва (Венесуела через економічну кризу, Іран через санкції США). За результатами засідання міністрів країн – членів угоди ОПЕК+ було досягнуто попередньої домовленості щодо збільшення обсягів виробництва нафти на 1 млн бар./добу. Попри те, що таке збільшення практично нівелює квоти на видобуток, запроваджені в 2016 році, зниження цін на нафту не відбулося з огляду на нижчі обсяги підвищення, ніж пропонувалося, а також стійке зростання попиту. Натомість наприкінці місяця додатковими чинниками підтримки цін стали наміри США поширити обмеження на торгівлю з Іраном на інші країни, що продовжуватимуть співпрацювати з цією країною, а також плани Китаю ввести мита на енергоносії зі США.

Умови на світових фінансових ринках для країн, ринки яких розвиваються, у червні також погіршилися через:

- ухвалене рішення ЄЦБ про згортання програми QE наприкінці 2018 року, попри утримання на низькому рівні процентних ставок щонайменше до осені 2019 року;
- чергове підвищення процентної ставки ФРС;
- низький інтерес інвесторів до ризиків через погіршення торговельних відносин між США, ЄС, Китаєм.

Натомість підтримкою для країн, ринки яких розвиваються, залишається активне економічне зростання завдяки висхідним цінам на окремих товарних ринках.

Світова цінова кон'юнктура для українських експортерів погіршилася через зниження цін на сталь та стрімке падіння цін на кукурудзу

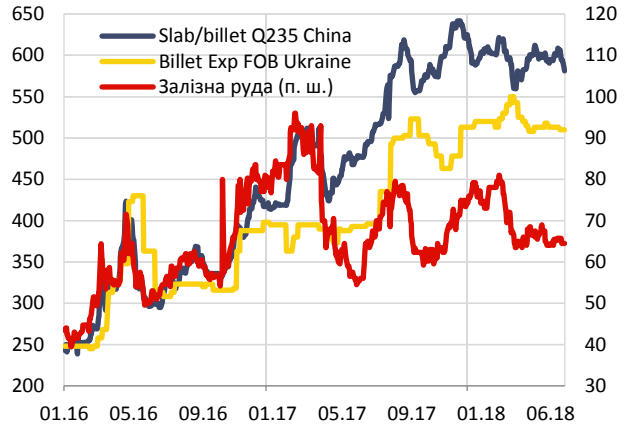
Індекс зміни світових цін на товари українського експорту (ЕСPI)

Джерело: розрахунки НБУ (попередні дані).

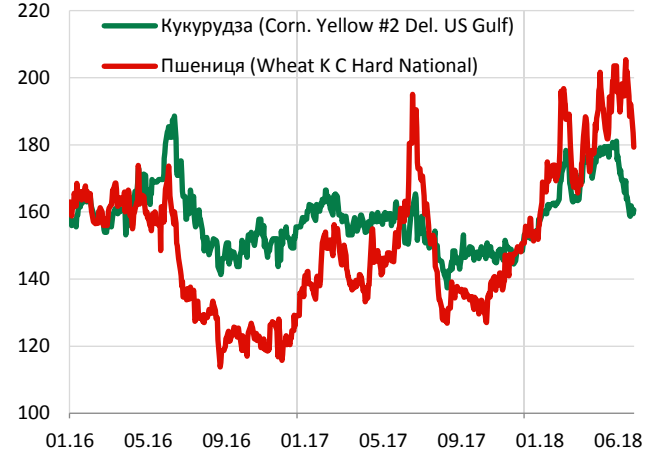
Ціни на сталь помірно знижувалися – нарощування світової пропозиції стримувалося зростанням попиту на тлі впевненого зростання світової економіки. Це підтримувало й ціни на залізну руду

Ціни Китаю та України на окремі сталеві напівфабрикати, дол./т

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

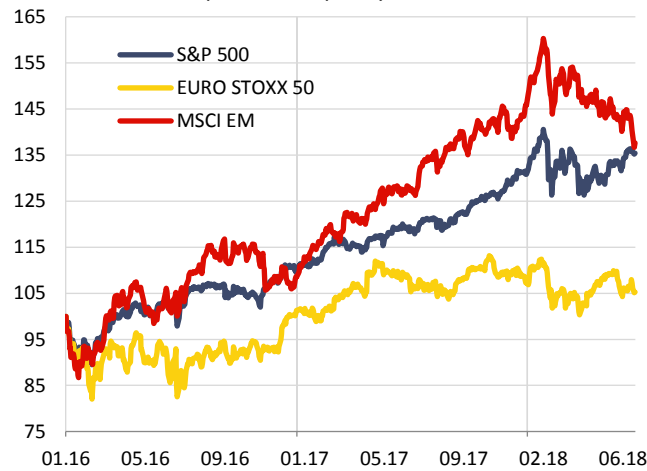
Очікування збільшення врожаю призвело до зниження цін на кукурудзу, натомість зниження врожаю – до зростання цін на пшеницю, попри корекцію наприкінці місяця завдяки початку збору нового врожаю
Світові ціни на зернові, дол./т

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Відносно позитивна макроекономічна статистика США та ЄС на тлі рішення ЄЦБ щодо згорання програми QE підтримали провідні фондові індекси

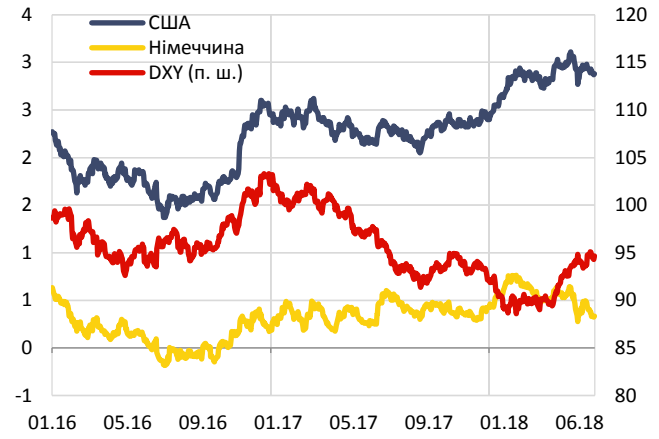
Індекси світового фондового ринку, 01.01.2016 = 100

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Зростання на ринках акцій та низький інтерес до ризикових активів призвів до зниження дохідності державних цінних паперів провідних країн

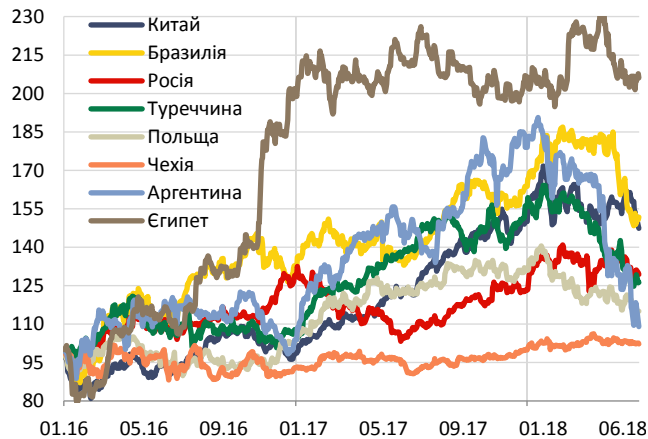
Дохідність 10-річних державних облігацій США та Німеччини, індекс долара США до кошика провідних валют (DXY)

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

Після стрімкого падіння акцій вплив капіталу з країн, ринки яких розвиваються, дещо призупинився

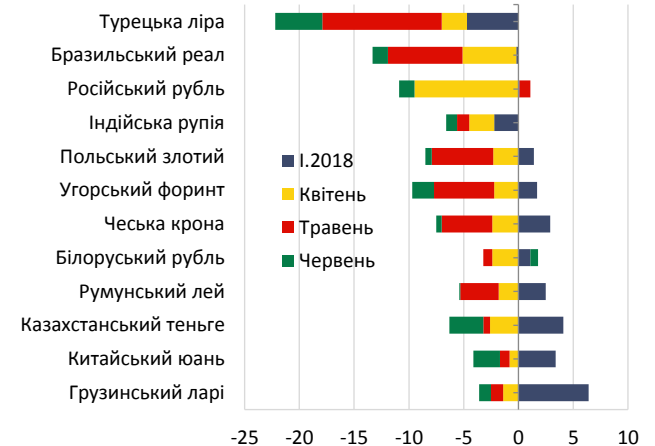
MSCI окремих країн, ринки яких розвиваються, 01.01.2016 = 100

Джерело: Thomson Reuters Datastream.

В умовах зміцнення долара США та очікувань подальшого посилення монетарної політики провідними країнами валюти країн, ринки яких розвиваються, переважно девальувували

Зміна обмінних курсів валют окремих країн, ринки яких розвиваються, до долара США, %, на кінець періоду

Джерело: Thomson Reuters Datastream, розрахунки НБУ.

2. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

2.1. Інфляція

У травні 2018 року споживча інфляція суттєво сповільнилася до 11.7% у річному вимірі. У місячному вимірі індекс цін не змінився.

Зниження інфляції в річному вимірі відбулося переважно завдяки стрімкому уповільненню зростання цін на продукти харчування. Крім того, не так швидко, як у квітні, зростали адміністративно регульовані ціни через уповільнення зростання цін на тютюнові вироби та стримане підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги.

Зокрема, поступово вичерпується дія тимчасових факторів пропозиції. Це відбувається на тлі як більш сприятливих погодних умов цього року порівняно з весняними заморозками минулого року, так і розширення імпортової пропозиції. Додатковим чинником є проведення Національним банком жорсткої монетарної політики, вплив якої проявився передусім через зміцнення обмінного курсу гривні з кінця січня 2018 року.

Водночас, як і в попередні місяці, зберігався тиск на ціни від подальшого зростання виробничих витрат, зокрема на оплату праці, а також швидкого відновлення споживчого попиту.

Базова інфляція в травні уповільнилася до 9.3% р/р (становила 0.2% м/м). Зокрема суттєво уповільнилося зростання цін на послуги (до 14.3% р/р), у тому числі завдяки зміцненню ефективного обмінного курсу гривні. Так уповільнилося зростання вартості туристично-екскурсійних послуг та послуг пансіонатів в Україні (відповідно до 12.2% р/р та 3.4% р/р). Також тривало уповільнення зростання тарифів на утримання будинків та прибудинкових територій (до 37.2% р/р) завдяки вичерпанню ефекту високої бази порівняння та послуг таксі (до 17.8% р/р) на тлі певного уповільнення зростання цін на паливо. Однак зростання вартості деяких інших послуг (закладів персонального догляду, мобільного зв'язку, кабельного телебачення, медичних консультативних та стоматологічних послуг тощо) пришвидшилось, що відображало подальший тиск з боку споживчого попиту та виробничих витрат, у тому числі на оплату праці.

Зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки надалі уповільнювалося (до 11.4% р/р). Це відбулося насамперед завдяки уповільненню зростання цін на сировину, у тому числі через розширення імпортової пропозиції та зміцнення гривні до валют країн-партнерів. Зокрема тривало уповільнення зростання цін на вироби з м'яса та молочні продукти (відповідно до 20.0% р/р та 13.9% р/р). Водночас темпи зростання цін на одяг та взуття (2.4% р/р) помірно прискорилися, а на інші непродовольчі товари (5.0% р/р) – залишилися на рівні попереднього місяця, відображаючи зростання споживчого попиту.

Темпи зростання цін на сирі продукти харчування у травні

суттєво уповільнилися (до 14.5% р/р). Відчутно знизилися темпи зростання цін на овочі та фрукти (відповідно до 2.4% р/р та 15.7% р/р). Зокрема суттєво зменшилися темпи зростання цін на овочі борщового набору та овочі, вирощені з їхнього насіння, такі як огірки, помідори, баклажани (відповідно до 0.2% р/р та 16.6% р/р) на тлі розширення їх пропозиції. Завдяки значній пропозиції та падінню світових цін також знижувалися ціни на фрукти, насамперед банани та цитрусові (відповідно на 10.6% р/р та 4.9% р/р).

Зниження світових цін на м'ясо сприяло уповільненню зростання цін на ці продукти в Україні (до 22.4% р/р). Темпи зростання цін на молоко також дещо знизилися (до 16.6% р/р) на тлі відповідної динаміки закупівельних цін на сире молоко та уповільнення темпів зростання фізичних обсягів експорту молочної продукції. Водночас прискорилося зростання цін на яйця (до 101.7% р/р) в умовах високого зовнішнього попиту.

Зростання адміністративно регульованих цін уповільнилося (до 13.3% р/р). Так не настільки швидко, як у квітні, зростали в річному вимірі ціни на тютюнові вироби (29.4% р/р). Крім того, через помірніше, ніж минулого року, підвищення тарифів уповільнилося зростання цін на послуги ЖКГ (до 4.5% р/р). Це переважило подальше прискорення зростання вартості залізничних та авіаційних перевезень (відповідно до 8.7% р/р та 12.2% р/р), а також проїзду в міському транспорті (до 21.9% р/р).

Темпи зростання цін на паливо знизилися (до 16.5% р/р) завдяки зміцненню обмінного курсу гривні до валют країн-партнерів, зокрема євро (акцизний податок у вартості палива розраховується в євро). Однак зростання цін на паливо підтримувалося стрімким зростанням світових цін на нафту.

У травні 2018 року зростання індексу цін виробників прискорилося (до 16.5% р/р з 14.1% р/р у квітні). У місячному вимірі промислова інфляція становила 0.8%.

Так у травні вищими темпами зростали ціни у добувній промисловості (18.9% р/р). Зокрема на тлі низької бази порівняння повернулися до зростання ціни у добуванні металевих руд (16.1% р/р порівняно з падінням на 2.6% р/р у квітні). Крім того, під впливом цінових тенденцій на світових ринках значно прискорилося зростання у добуванні сирої нафти та природного газу (до 15.2% р/р), а також кам'яного вугілля (до 25.9% р/р). Пришвидшилося зростання цін і у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (26.1% р/р). Такі тенденції разом зі зростанням цін на світових ринках добрив зумовили прискорення зростання цін у виробництві хімічної продукції (до 8.0% р/р).

Зростання світових цін на енергоносії також призвело до збільшення темпів зростання вартості постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (до

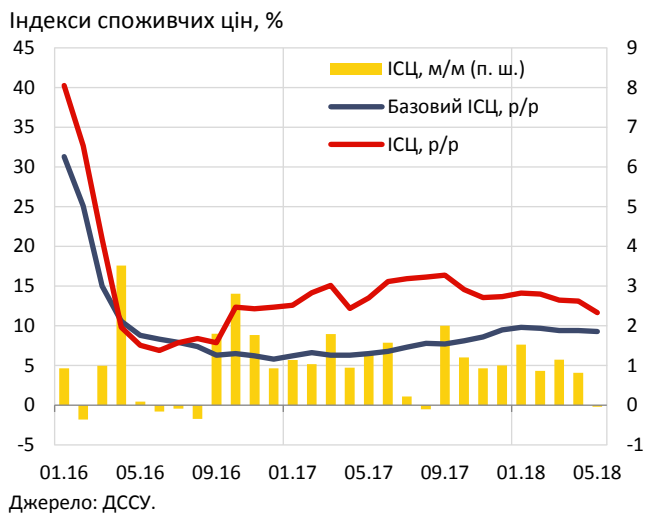
23.4% р/р). Зокрема НАК "Нафтогаз" у травні підвищив тарифи на постачання природного газу для промислових споживачів на [5.2-5.5%](#).

Водночас темпи зростання цін у металургії знизилися (до 17.7% р/р), зокрема через нижчі ціни на залізну руду в попередні періоди.

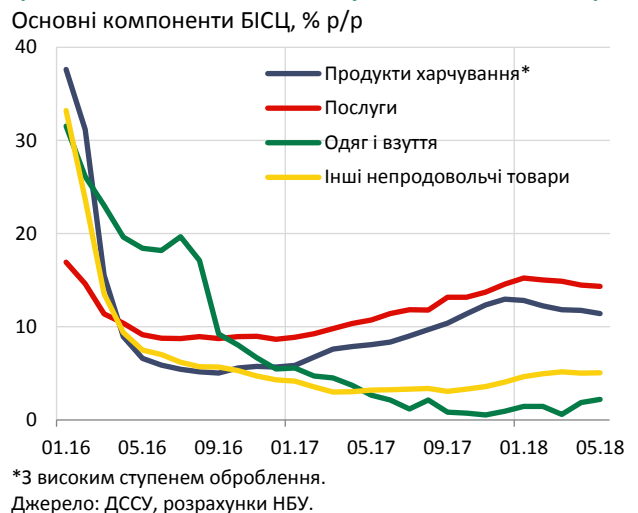
Також уповільнилося зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів (до

10.0% р/р). Завдяки розширенню пропозиції імпортової сировини дещо сповільнилося зростання цін у виробництві м'ясних продуктів (до 18.4% р/р). Повільніше зростали ціни у виробництві хлібобулочних і борошняних виробів (13.1% р/р) та у виробництві напоїв (16.5% р/р). Водночас дещо уповільнилося падіння у виробництві цукру (до 20.2% р/р) на тлі розширення експорту. Також дещо вищими темпами зростали ціни у виробництві молочних продуктів (13.7% р/р).

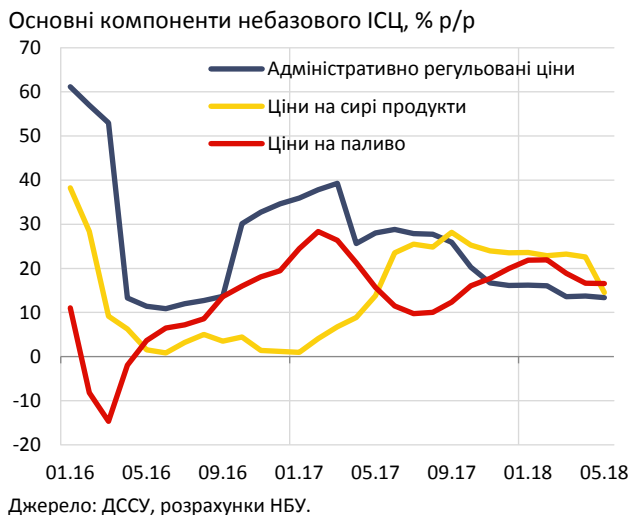
У травні 2018 року споживча та базова інфляція знизилася

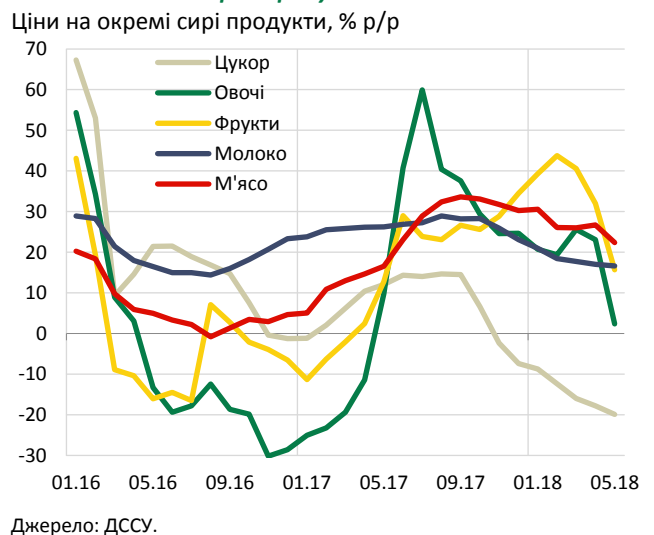
Вплив зміцнення ефективного обмінного курсу гривні сприяв уповільненню БІСЦ, компенсувавши швидке зростання споживчого попиту та підвищення витрат

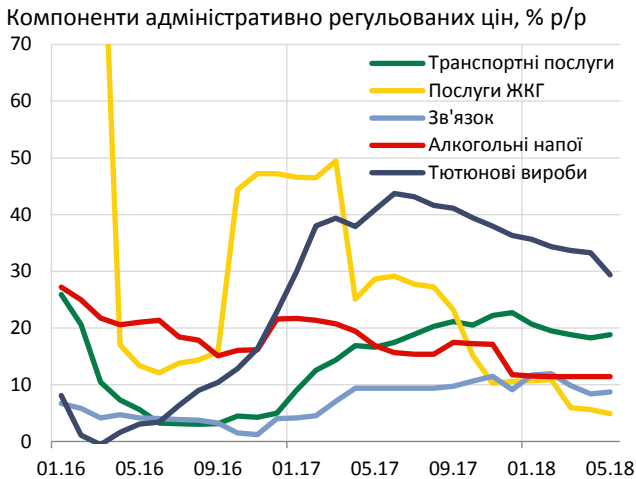
Небазова інфляція уповільнилася передусім за рахунок цін на сирі продукти

Завдяки послабленню дії факторів пропозиції, що діяли в минулі періоди, суттєво уповільнилася інфляція більшості видів сирих продуктів

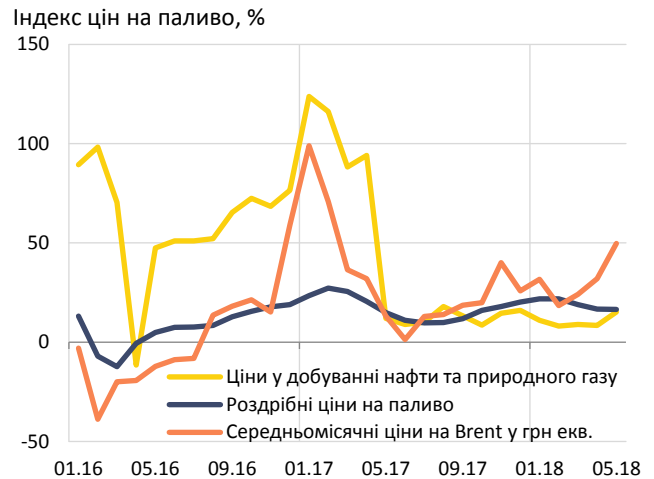

Темпи зростання адміністративно регульованих цін знизилися зокрема завдяки уповільненню зростання цін на тютюнові вироби та послуги ЖКГ

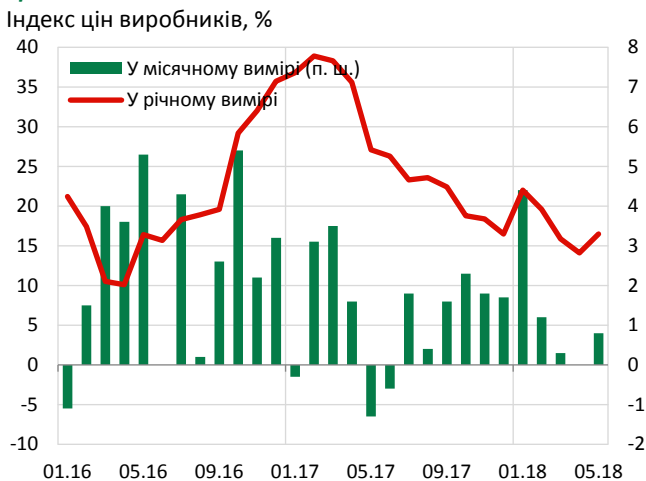
Джерело: ДССУ.

У травні тривало сповільнення цін на паливо завдяки сприятливій ситуації на валютному ринку. Однак воно дещо стримувалося зростанням світових цін на нафту

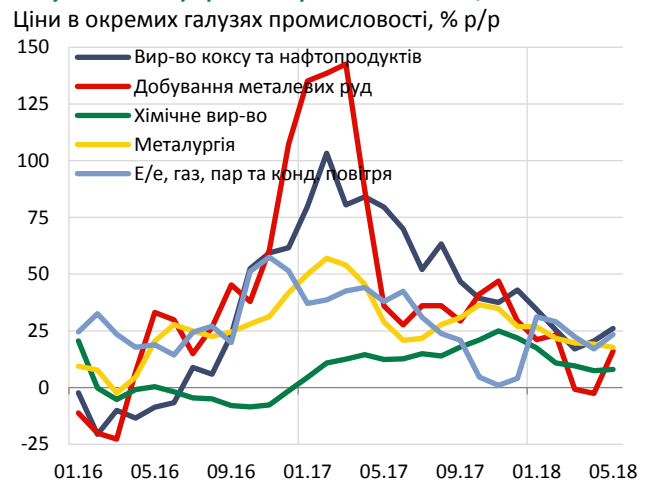
Джерело: ДССУ.

У травні 2018 року зростання індексу цін виробників пришвидшилося...

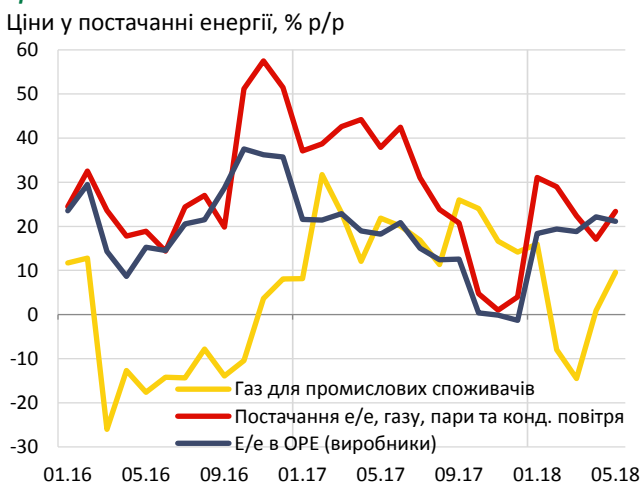
Джерело: ДССУ.

... на тлі прискорення зростання цін в окремих галузях добувної та переробної промисловості, ...

Джерело: ДССУ.

... а також у постачанні енергії та кондиційованого повітря через підвищення тарифів на газ для промислових споживачів

Джерело: ДССУ, НАК "Нафтогаз", ДП "Енергоринок".

Темпи зростання цін у харчовій промисловості знизилися завдяки сповільненню зростання цін у виробництві м'ясних продуктів, напоїв та хліба

Джерело: ДССУ.

2.2. ЕКОНОМІЧНА АКТИВНІСТЬ

У травні 2018 року зростання ІВБГ істотно сповільнилося (до 1.6% р/р з 3.5% р/р у квітні). Кумулятивне зростання ІВБГ у січні–травні 2018 року уповільнилося до 3.2% р/р. Уповільнення зумовлено погіршенням показників промислового виробництва, вантажообороту й оптової торгівлі, що частково було компенсовано зростанням у роздрібній торгівлі, с/г та будівництві.

Промисловість зростала помірнішими темпами (2.5% р/р порівняно з 3.0% р/р у квітні). Зокрема проведення ремонтних робіт на окремих металургійних заводах зумовило падіння обсягів виробництва в металургії (на 1.2% р/р). Також суттєво сповільнилося зростання у виробництві коксу та нафтопродуктів, що було очікуваним з огляду на вичерпання ефекту низької бази порівняння. Крім того, знизилися обсяги виробництва в добувній промисловості (на 1.9% р/р порівняно зі зростанням на 5.6% р/р у квітні) передусім за рахунок скорочення видобутку металевих руд (на 3.0% р/р). Останнє було зумовлено ремонтними роботами на окремих гірничо-збагачувальних комбінатах, а також зниженням попиту з боку металургії.

Натомість підтримували зростання промисловості в цілому:

- збільшення обсягів виробництва харчових продуктів та тютюнових виробів (на 0.5% р/р порівняно з падінням на 4.1% р/р у квітні), у тому числі завдяки суттєвому сповільненню падіння у виробництві тютюнових виробів (до 3.8% р/р порівняно з 30.8% р/р у квітні) та виробництві м'яса (передусім свинини та птиці);
- зростання у виробництві гумових і пластмасових виробів та іншої неметалевої мінеральної продукції (на 6.2% р/р порівняно з падінням на 6.3% р/р у квітні). Цьому сприяло нарощування обсягів виробництва цементу як для потреб внутрішнього, так і зовнішнього ринків, а також збільшення виробництва гумових виробів;
- прискорення темпів зростання в хімічній промисловості і машинобудуванні (відповідно до 37.4% р/р та 7.0% р/р). Рушієм поживлення в останній

було збільшення темпів зростання виробництва машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань² (до 7.6% р/р), а також уповільнення падіння у виробництві електронної та оптичної продукції. Високими темпами тривало зростання виробництва автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів тощо (24% р/р).

Також залишилися на високому рівні темпи зростання в енергетичному секторі (8.6% р/р), що зумовлено сухою та спекотною погодою в травні цього року.

Серед інших секторів економіки прискорився спад у вантажообороті (до 4.1% р/р) та знизився оптовий товарооборот (на 2.6% р/р). Це відображало падіння в добувній галузі та металургії, вичерпання запасів зернових та олійних культур, скорочення обсягів транзиту нафти і газу та зменшення обсягів імпорту палива. Додатковим чинником стали складнощі з перевезеннями морським транспортом, зокрема скорочення обсягів перевезень із портів в Азовському морі³.

Збереження тенденції до поліпшення споживчих настроїв населення у травні⁴ та доволі високих темпів зростання реальної заробітної плати сприяли стійкому збільшенню споживчого попиту. Це відобразалося в прискореному зростанні пасажирообороту (до 7.9% р/р). Хоча темпи зростання обороту роздрібної торгівлі дещо сповільнилися, вони залишилися високими (5.6% р/р).

Відновилося зростання індексу сільськогосподарської продукції (на 2.6% р/р), чому сприяло нарощування виробництва в птахівництві – суттєво прискорилися темпи зростання вирощування птиці всіх видів (до 16.8% р/р) та виробництва яєць (до 3.3% р/р), зокрема на тлі збільшення зовнішнього попиту. Також дещо сповільнилося падіння поголів'я ВРХ (зокрема корів) та свиней (відповідно до 4.4% та 6.3% р/р відповідно). Фактором, що дещо стримував більш стрімке зростання в с/г, було подальше скорочення обсягів виробництва молока (на 1.6% р/р), передовсім господарствами населення.

Крім того, зросли обсяги будівельних робіт (на 2.7% р/р) за рахунок житлових будівель та інженерних споруд (8% р/р).

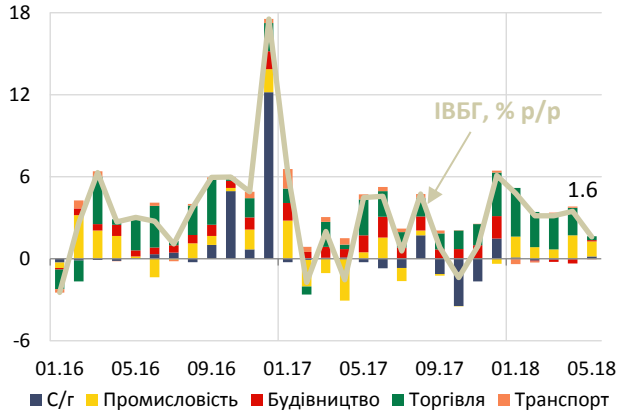
² До цієї групи відносять широкий спектр машин і устаткування для потреб переробної промисловості, сільського господарства, будівництва, торгівлі тощо.

³ Дане скорочення може пояснюватися ускладненнями судноплавства після введення в експлуатацію Керченського мосту.

⁴ За даними GfK Ukraine ICH зріс на 1.5 п. порівняно з квітнем.

У травні 2018 року зростання ІВБГ істотно сповільнилося...

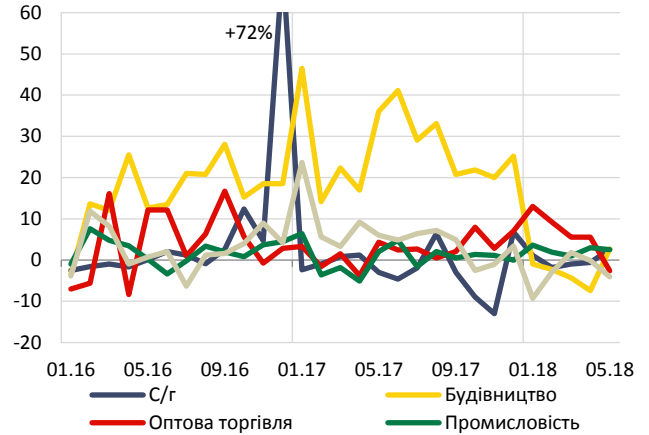
Внески в річну зміну ІВБГ, в. п.

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

...через погіршення показників промислового виробництва, оптової торгівлі та вантажообороту

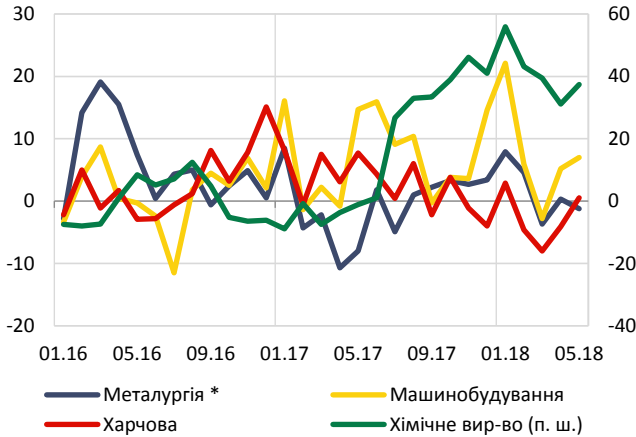
Випуск в окремих видах діяльності, % р/р

Джерело: ДССУ.

Зростання в промисловості сповільнилося через падіння у металургії та добуванні металевих руд, що частково компенсували прискорення зростання в машинобудуванні та збільшення обсягів вир-ва в харчовій промисловості

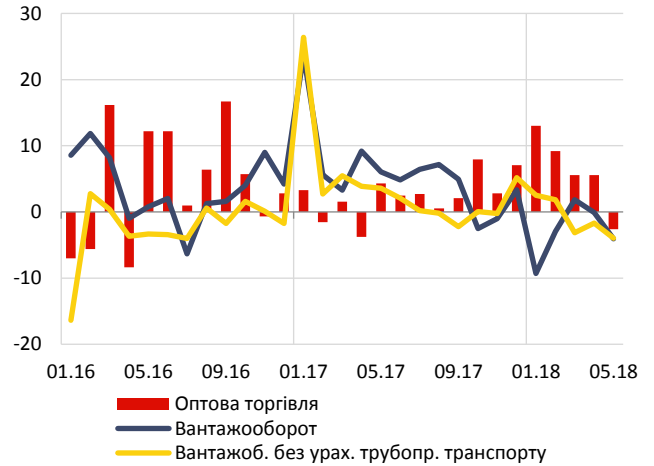
Випуск в основних галузях промисловості, % р/р

* - Включає як металургію, так і вир-во готових металевих виробів
Джерело: ДССУ.

Обсяги вантажообороту й оптової торгівлі скоротилися на тлі сповільнення зростання промисловості, зменшення транзиту і вичерпання запасів с/г культур попереднього врожаю

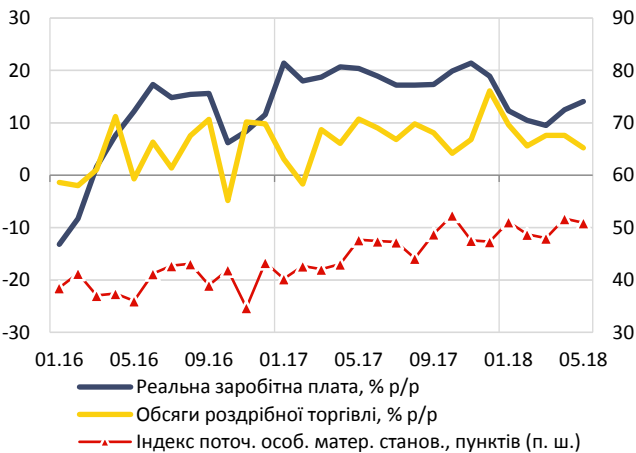
Оптова торгівля та вантажооборот, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Попри сповільнення, темпи зростання роздрібногo товарообороту залишилися суттєвими, відображаючи стійке зростання споживчого попиту

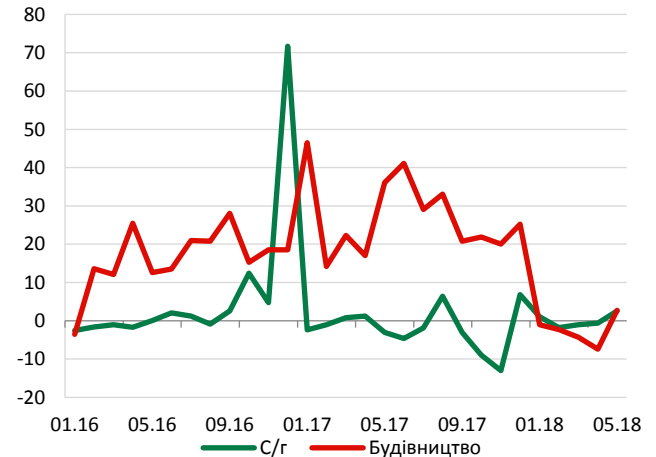
Роздрібна торгівля та реальна заробітна плата

Джерело: ДССУ, Gfk Ukraine, розрахунки НБУ.

Обсяги с/г виробництва зросли завдяки птахівництву, будівельних робіт – завдяки житловому будівництву та інженерних споруд

Індекс обсягу с/г в-ва та обсяги вик-ня будівельних робіт, % р/р

Джерело: ДССУ.

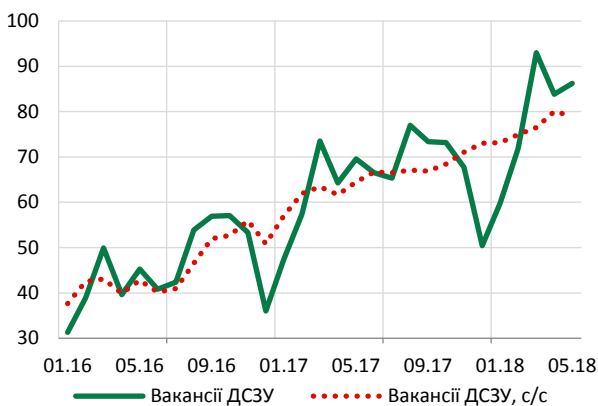
2.3. РИНОК ПРАЦІ

У травні 2018 року зберігався високий попит на робочу силу, попри тенденцію до поступового збільшення кількості штатних працівників із початку року (у сезонно скоригованому вимірі⁵). Водночас, за даними ДСЗУ, станом на 1 червня 2018 року потреба підприємств у працівниках залишалася суттєво вищою, ніж рік тому (на 23.9%), що, однак, також відображало і збільшення кількості підприємств, які співпрацювали зі службою зайнятості. Як і в попередні періоди, за даними ДСЗУ, значним попитом користувалися працівники робітничих спеціальностей (42% усіх вакансій). Порівняно з травнем 2017 року відчутно збільшилася потреба в робітниках сфери торгівлі та готельно-ресторанного бізнесу, що, серед інших чинників, могло бути пов'язано з проведенням фіналу Ліги чемпіонів у Києві в травні цього року.

Високий попит на робочу силу разом із наявними диспропорціями на ринку праці та інтенсивні міграційні

У травні 2018 року попит на робочу силу залишався високим...

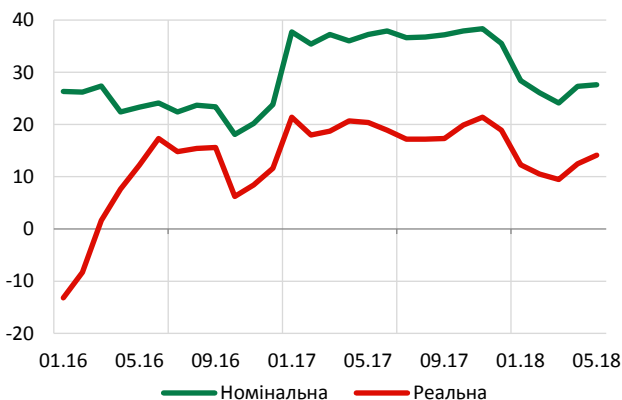
Кількість вакансій у ДСЗУ, тис. осіб

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

... підтримувало високі темпи зростання номінальної та реальної заробітної плати

Заробітна плата, % р/р

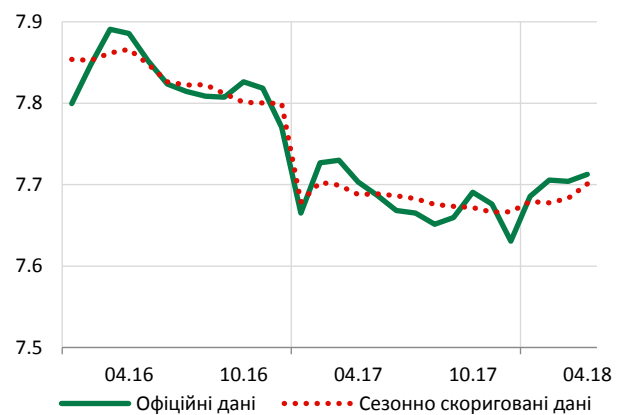
Джерело: ДССУ.

процес продовжували підтримувати зростання заробітних плат. Так, зростання середньої номінальної заробітної плати (нарахованої в розрахунку на одного штатного працівника) у травні 2018 року прискорилося (до 27.6% р/р). На тлі подальшого зменшення інфляційного тиску відбулося прискорення темпів зростання реальної заробітної плати (до 14.1% р/р).

У травні 2018 року порівняно з минулим місяцем суттєво знизилася кількість ДГ, які отримують субсидії (з 6.7 млн до 0.5 млн ДГ). Це пов'язано із процесом перепризначення субсидій згідно з новим порядком призначення житлових субсидій⁶, відповідно до якого більшості ДГ, які претендують на отримання субсидії, необхідно подати нові заяви та декларації про доходи. Відповідно, в травні порівняно з квітнем істотно зросла кількість ДГ, які звернулися за субсидіями. Проте вона була істотно нижчою, ніж у травні 2017 року, зокрема через зростання заробітних плат і пенсій.

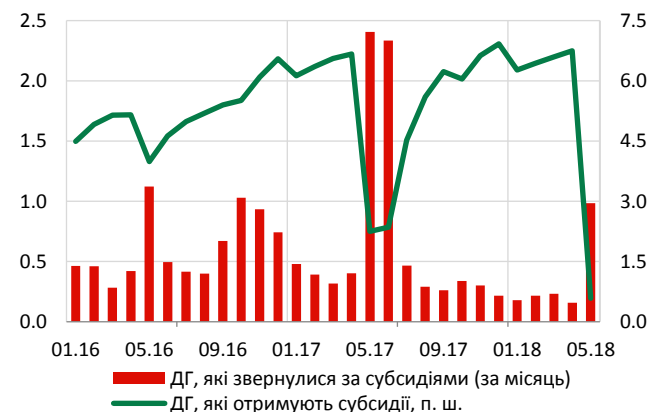
... що попри тенденцію до поступового збільшення кількості штатних працівників

Середньооблікова кількість штатних працівників, млн осіб

Джерело: ДСЗУ, розрахунки НБУ.

Кількість субсидіантів у травні 2018 року суттєво знизилася внаслідок зміни порядку призначення субсидій ДГ, які звернулися та які отримують субсидії на оплату послуг ЖКГ, млн од.

Джерело: ДССУ.

⁵ Сезонне коригування – розрахунки НБУ.

⁶ Постанова КМУ від 27.04.2018 № 329.

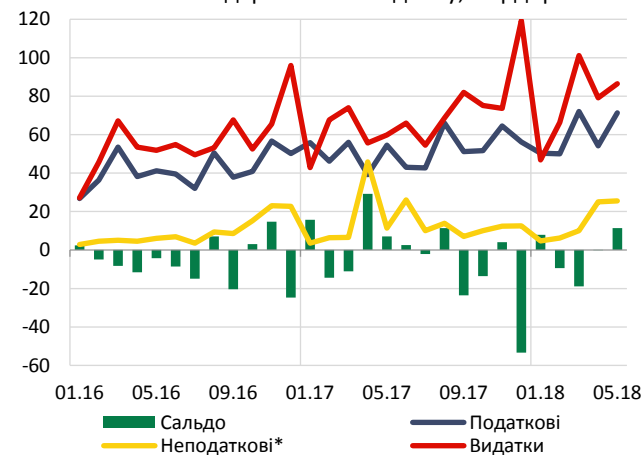
2.4. ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР

У травні 2018 року державний бюджет зведено з профіцитом (11.4 млрд грн) завдяки підвищенню доходів.

Доходи в травні стрімко зросли – на 46.8% р/р порівняно з скороченням на 6.8% р/р у квітні. Це відбулося завдяки як економічним, так і тимчасовим факторам, серед яких дія одних уже вичерпалася (зокрема бази порівняння через зарахування спецфондованих коштів у квітні 2017 року), а інших ще тривала (зміщення графіка перерахувань частини прибутку НБУ за 2017 рік на II квартал 2018 року, з яких найбільший обсяг був у травні – 17 млрд грн). Саме останнє зумовило суттєве збільшення неподаткових надходжень (більш як у два рази). Податкові надходження продовжили зростати високими темпами (на 30.8% р/р) зокрема за рахунок податку на прибуток підприємств під впливом поліпшення їх фінансових результатів. Стейкими темпами тривало зростання надходжень від ПДФО завдяки збільшенню номінальних заробітних плат. Попри підвищені обсяги відшкодування, зберіглося досить суттєве зростання надходжень від ПДВ, у т. ч. унаслідок збільшення імпорту (зокрема енергетичних ресурсів). Нарощування виробництва підакцизних товарів сприяло відновленню зростання надходжень від акцизного податку.

Профіцит державного бюджету сформувався внаслідок підвищення доходів...

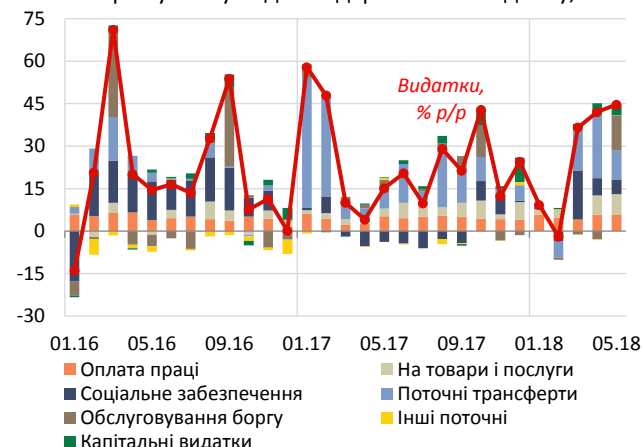
Основні показники державного бюджету, млрд грн

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ. * Неподаткові та інші доходи.

Видатки зросли насамперед через значні витрати на обслуговування боргу, особливо внутрішнього

Внески в річну зміну видатків державного бюджету, в. п.

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

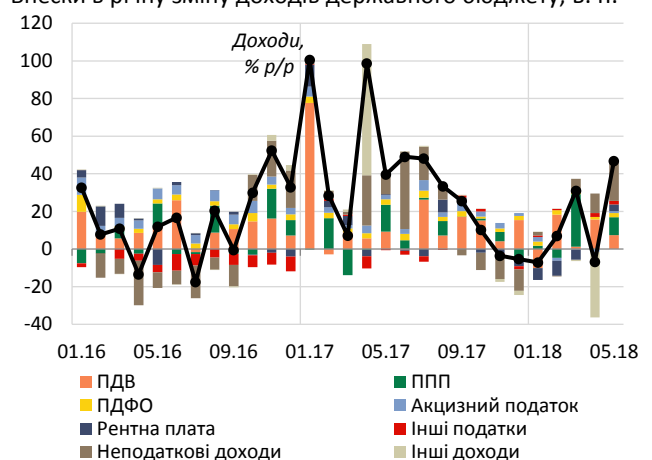
Значними темпами тривало зростання й видатків (на 44.7% р/р). Ключовим фактором їх зростання в травні стало збільшення витрат на обслуговування боргу, передусім внутрішнього (унаслідок репрофайлінгу, проведеного у жовтні 2017 року, основні виплати з обслуговування цих ОВДП припадають на травень та листопад). Істотно зросли витрати на придбання товарів та послуг, серед яких найбільше – на предмети та інвентар, а також медикаменти. Високими темпами тривало зростання соціальних видатків та витрат на оплату праці та істотно збільшилися капітальні видатки.

Місцеві бюджети виконано з профіцитом (3.1 млрд грн) завдяки високим доходам на тлі повільнішого, ніж у попередньому місяці, зростання видатків. Першому зокрема сприяло зростання надходжень від ППП, тоді як друге зумовлено сповільненням зростання витрат на соціальне забезпечення (у т. ч. через завершення опалювального сезону та тимчасове зниження кількості субсидіантів).

У підсумку профіцит зведеного бюджету в травні розширився (до 14.6 млрд грн).

... яке відбулося завдяки надходженням від податку на прибуток підприємств та перерахуванням НБУ

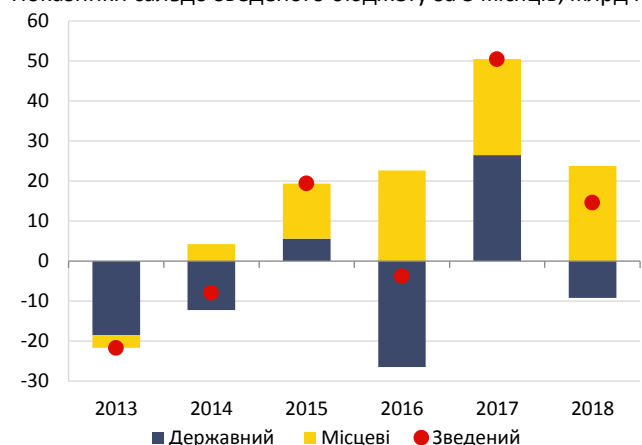
Внески в річну зміну доходів державного бюджету, в. п.

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

У травні бюджети всіх рівнів виконано з додатним сальдо, що сприяло збільшенню кумулятивного профіциту зведеного бюджету

Показники сальдо зведеного бюджету за 5 місяців, млрд грн

Джерело: ДКСУ, розрахунки НБУ.

2.5. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

У травні поточний рахунок платіжного балансу був близьким до нуля порівняно з профіцитом у квітні (0.2 млрд дол.) через розширення дефіциту торгівлі товарами. Зростання як експорту, так і імпорту товарів сповільнилося, однак імпорт продовжував зростати швидше за експорт за рахунок вищих цін на енергоносії та значних обсягів закупівель продукції машинобудування. Збільшення дефіциту торгівлі товарами порівняно з квітнем частково було компенсоване розширенням профіциту первинних та вторинних доходів завдяки меншим виплатам дивідендів та зобов'язанням з обслуговування боргу приватного сектору, а також стійким зростанням приватних переказів.

Зростання обсягів експорту товарів уповільнилося (до 13.2% р/р) передусім через вичерпання запасів с/г культур попереднього врожаю, зниження виробництва у металургії та добувній промисловості. Водночас погіршення показників експорту стримувалося сприятливою зовнішньою ціновою кон'юнктурою.

Так зростання вартісних обсягів експорту металургійної продукції (30.2% р/р) більше як наполовину було забезпечено саме зростанням цін. Ціновий фактор був ключовим для збільшення вартісних обсягів експорту залізної руди на 6.2% р/р. Відносно низькі темпи зростання фізичних обсягів експорту чорних металів (10.5% р/р) та зниження обсягів експорту залізних руд зумовлене відповідним падінням обсягів виробництва через проведення ремонтів на окремих підприємствах цих видів діяльності.

Через вичерпання запасів фізичні обсяги експорту зернових культур зменшилися на 23.7% р/р, соняшникової олії – на 7.1% р/р. Водночас завдяки відносно високим цінам зниження їх вартісних обсягів було не таким суттєвим. Тривало сповільнення зростання експорту молочної продукції, що, серед інших причин, зумовлено [оновленням дозволів на поставки до ЄС](#).

Натомість у травні відновилося зростання експорту м'яса (на 11.3% р/р) за рахунок збільшення попиту з боку країн ЄС на тлі [обмежень на поставки продукції птахівництва з Бразилії](#). У результаті Україна істотно наростила експорт відповідної продукції до ЄС та увійшла до трійки найбільших постачальників курятини до даного регіону, а вартісні обсяги експорту продовольчих товарів скоротилися помірно (на 3.3% р/р).

Істотно прискорилося зростання експорту хімічної продукції (до 49.2% р/р) завдяки нарощуванню хімічного виробництва, чому, серед іншого, сприяло [налагодження прямих поставок сировини на окремі заводи](#).

Зростання експорту послуг залишилося майже на рівні минулого місяця (11.3% р/р), попри зменшення обсягів транзиту газу та нафти. Останнє було компенсоване суттєвим прискоренням зростання експорту послуг авіаційного транспорту (у 1.4 раза р/р), зокрема завдяки проведенню в Україні фіналу Ліги чемпіонів УЄФА.

Імпорт товарів у травні продовжував зростати високими темпами (15.5% р/р) переважно за рахунок енергоносіїв та

продукції машинобудування.

Зростання обсягів імпорту енергоносіїв прискорилося до 12.4% р/р на тлі висхідної динаміки цін на них. Так на тлі найвищих за останні чотири роки світових цін на нафту вартісні обсяги імпорту нафтопродуктів збільшилися в 1.4 раза р/р. Зростання цін також призвело до збільшення вартісних обсягів імпорту природного газу (8.4% р/р) за зменшення його фізичних обсягів на 12% р/р.

Крім того, тривало зростання фізичних обсягів закупівель вугілля (10.5% р/р) через нарощування виробництва в коксохімічній промисловості, однак вартісні обсяги імпорту зменшилися на 7.6% р/р за рахунок збільшення закупівель дешевшого коксівного вугілля.

Високий споживчий попит продовжував підтримувати зростання обсягів імпорту продовольчих та промислових товарів (на 22.7% р/р та 16.8% р/р відповідно). Значними темпами й надалі зростав імпорт продукції машинобудування (17.8%), хоча вони дещо знизилися порівняно з квітнем як через [збільшення частки вживаних автомобілів](#) у структурі імпорту легкових автомобілів, так і ефект бази порівняння (у травні 2017 року здійснювалися значні поставки ТВЕлів).

Сповільнилося зростання імпорту продукції хімічної промисловості (до 10.8% р/р), відображаючи збільшення внутрішнього виробництва та ажіотажний попит на добрива минулого року напередодні запровадження антидемпінгових мит на окремі добрива походженням з РФ.

У травні чисті надходження за фінансовим рахунком збільшилися до 307 млн дол. та були забезпечені приватним сектором економіки (як банками, так і реальним сектором). Активи банківського сектору скоротилися переважно через придбання ними ОВДП, номінованих в іноземній валюті, а приплив капіталу до реального сектору був зумовлений зростанням чистої заборгованості за торговими кредитами (0.4 млрд дол.).

Погіршення світових фінансових умов для країн, що розвиваються, на тлі подальшого зміцнення обмінного курсу гривні зумовило зниження зацікавленості зовнішніх інвесторів гривневими ОВДП. Через погашення цих паперів у власності нерезидентів та виплати довгострокових кредитів чисті зобов'язання державного сектору продовжили скорочуватися (113 млн дол. у травні).

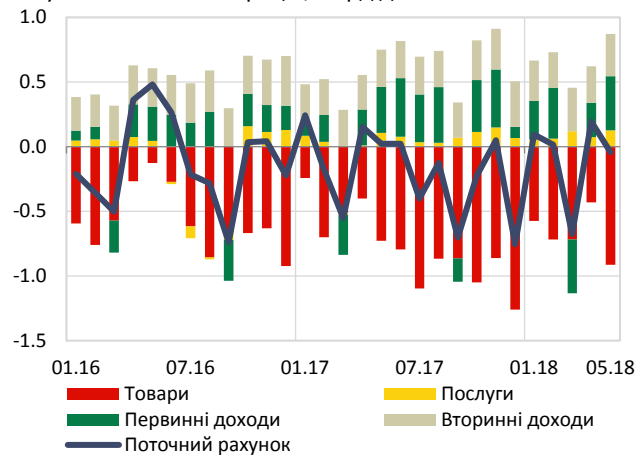
Надходження прямих іноземних інвестицій залишилися на рівні попередніх місяців⁷ (150 млн дол.), однак більше половини від їх загального обсягу було спрямовано до банківського сектору в результаті операцій із переоформлення боргу в статутний капітал.

Незважаючи на профіцит зведеного платіжного балансу (0.3 млрд дол.), міжнародні резерви станом на кінець травня зменшилися до 18.2 млрд дол., або 3.2 місяця імпорту майбутнього періоду через виплати кредитів на користь МВФ (0.4 млрд дол.).

⁷ Дані щодо ПІІ у 2017 – 2018 рр. були уточнені з урахуванням реінвестування доходів у банківський сектор.

У травні сальдо поточного рахунку було близьким до нуля – розширення дефіциту торгівлі товарами було компенсоване збільшенням профіциту рахунку первинних та вторинних доходів

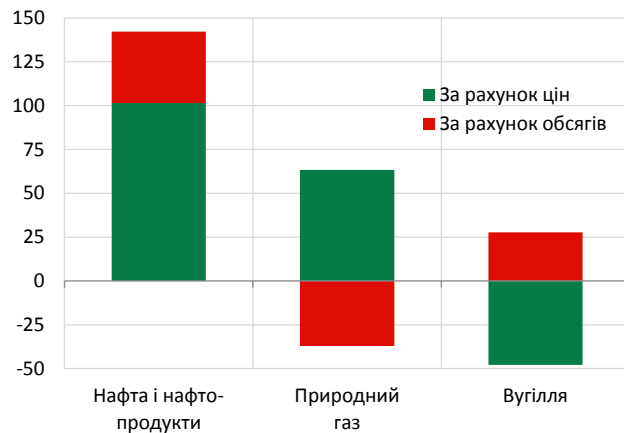
Рахунок поточних операцій, млрд дол.

Джерело: НБУ.

Однак імпорт зростає вищими темпами за рахунок значних обсягів закупівель енергоносіїв та підвищення світових цін на них

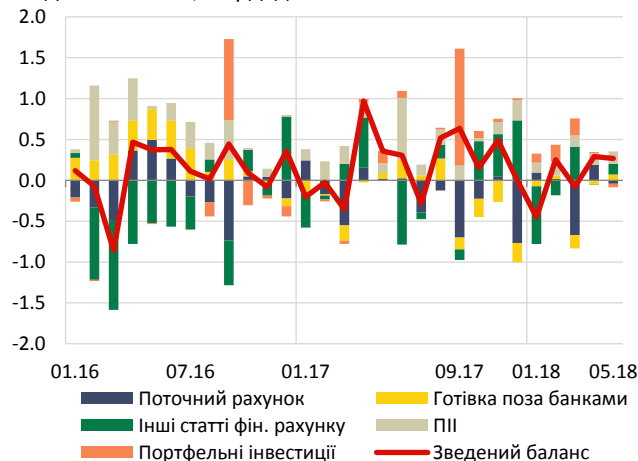
Абсолютна зміна імпорту окремих енергоносіїв у травні, млн дол.

Джерело: НБУ.

Хоча платіжний баланс було зведено з профіцитом...

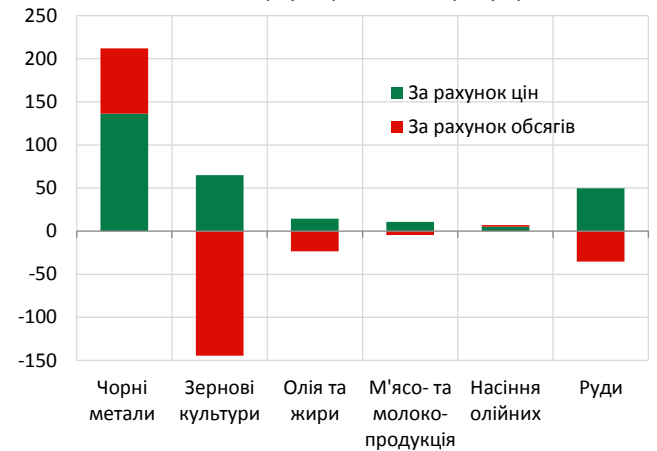
Зведений баланс, млрд. дол.

Джерело: НБУ.

Зростання обсягів експорту уповільнилося через вичерпання запасів попереднього с/г врожаю, але підтримувалося сприятливою ціновою кон'юнктурою

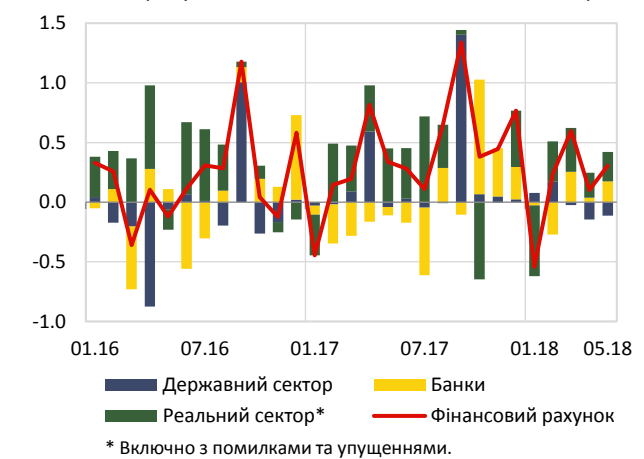
Абсолютна зміна експорту окремих товарів у травні, млн дол.

Джерело: розрахунки НБУ.

Чистий приплив коштів за фінансовим рахунком був забезпечений приватним сектором економіки

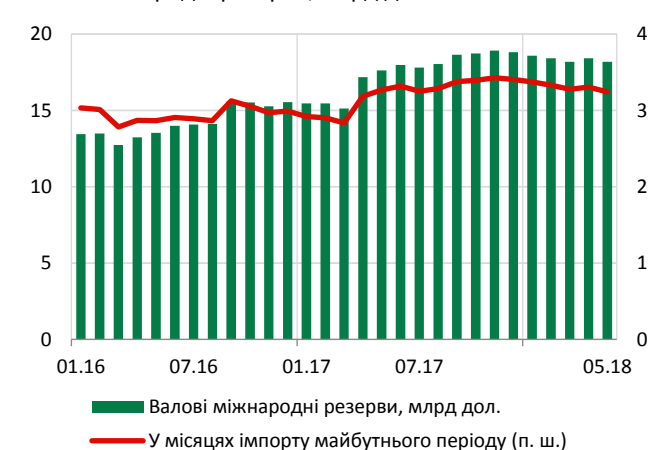
Фінансовий рахунок, чисті зовнішні зобов'язання, млрд дол.

Джерело: НБУ.

...міжнародні резерви скоротилися до 18.2 млрд дол. через виплати кредитів на користь МВФ

Валові міжнародні резерви, млрд дол.

Джерело: НБУ.

2.6. МОНЕТАРНИЙ СЕКТОР ТА ФІНАНСОВІ РИНКИ

В умовах утримання НБУ облікової ставки на незмінному рівні упродовж останніх місяців незначні коливання процентних ставок на ринку відображали зміну кон'юнктури на окремих його сегментах.

Вартість гривневих міжбанківських ресурсів, як і в попередні періоди, демонструвала тісний зв'язок із обліковою ставкою. В умовах незмінного рівня останньої та значних обсягів ліквідності вартість ресурсів на МБКР продовжувала коливатися у вузькому діапазоні близько нижньої межі коридору ставок НБУ. Слідом за погашенням короткострокових гривневих облігацій нерезиденти скоротили обсяг вкладень у ці інструменти у травні-червні, що пов'язано з переоцінкою потенційної дохідності через зміцнення гривні з початку року та глобальним відпливом капіталу з ринків країн, що розвиваються. Водночас це супроводжувалося частковим перенаправленням іноземними інвесторами коштів у облігації з довшим терміном обігу наприкінці травня. Стриманий попит на гривневі інструменти та обмежені інші джерела фінансування бюджету спонукали МФУ незначно підвищити їх дохідність за окремими строками. Це дало змогу дещо збільшити обсяг залучень до бюджету в червні. Дохідність валютних ОВДП на тлі стабільно високого попиту упродовж останніх місяців залишалася практично незмінною.

Головними факторами, які визначали динаміку роздрібних процентних ставок у травні, були кон'юнктурні чинники. Зростання середньозважених ставок за гривневими кредитами НФК відображало головним чином посилення кредитного попиту на задоволення потреб в обіговому капіталі та капітальних інвестиціях. А збереження конкуренції між банками за корпоративних клієнтів призвело до незначного підвищення дохідності депозитів НФК. Натомість ставки за кредитами домогосподарств знизилися майже за всіма строками під впливом [збільшення конкуренції та поліпшення банками оцінок ризиків](#), а також зниження вартості фондування банків. Останнє, серед інших чинників, відображало намагання банків поліпшити строкову структуру депозитів на тлі значного припливу гривневих коштів населення у попередньому місяці.

На відміну від більшості валют країн – ОТП України, які послабилися до долара через погіршення фінансових умов для країн, ринки яких розвиваються, та посилення долара на світових ринках, середній офіційний обмінний курс гривні до долара за травень залишився практично на рівні попереднього місяця. Це стало наслідком проведення жорсткої монетарної політики НБУ з початку 2018 року та загалом сприятливої зовнішньої цінової

кон'юнктури. Водночас гривня зміцнилася до кошика валют країн ОТП як у номінальному, так і в реальному вимірі. Так, НЕОК зміцнився на 0.6% р/р, РЕОК – на 8.8% р/р.

Водночас зниження пропозиції іноземної валюти з боку АПК призвело до зростання волатильності обмінного курсу в другій половині червня. За таких умов НБУ зберігав свою присутність на валютному ринку, згладжуючи надмірні коливання обмінного курсу гривні та поповнюючи міжнародні резерви у періоди перевищення пропозиції валюти над попитом на неї. НБУ здебільшого купував іноземну валюту – чиста купівля становила 24 млн дол. у червні, а з початку року перевищила 1.3 млрд дол.

Збереження значного додатного сальдо операцій НБУ з іноземною валютою в травні залишалося головним чинником збільшення ліквідності банківської системи, що проявилось насамперед у зростанні середньоденних залишків коштів на депозитних сертифікатах НБУ. Розширювалася ліквідність і через незначне зниження обсягу готівки (після її зростання упродовж трьох місяців поспіль). Частково зростання ліквідності банківської системи у цей період компенсувалося погашенням банками раніше отриманих кредитів від НБУ, а також операціями уряду та ФГВФО.

Скорочення обсягу готівки разом зі зниженням залишків коштів на коррахунках банків (станом на кінець травня порівняно з попереднім місяцем) призвело до зменшення грошової бази у травні (на 1.2% м/м) та певного уповільнення річних темпів її зростання (до 10.6%).

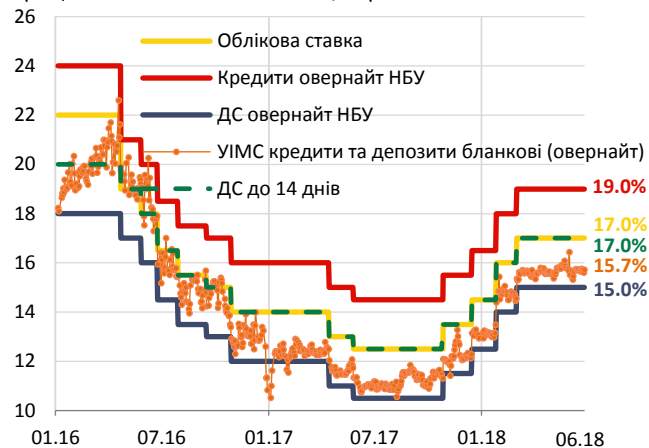
Натомість грошова маса за місяць дещо зросла (на 0.5% м/м та 10.0% р/р) завдяки значному припливу коштів НФК на депозитні рахунки банків як у національній, так і в іноземній валютах. Зокрема, залишки гривневих депозитів НФК за місяць зросли на 3.2% м/м, а їх річні темпи приросту пришвидшилися до 11.6%. Залишки депозитів домогосподарств дещо скоротилися (на 0.6% м/м та незначно сповільнилися їх річні темпи приросту – до 19.4%), що є типовим для сезонного збільшення витрачання коштів у період травневих свят.

Також банки продовжували поступово нарощувати гривневе кредитування домогосподарств, передусім на споживчі потреби. Залишки кредитів домогосподарств у гривні за місяць збільшилися на 3.5%, а в річному вимірі їх зростання прискорилося до 45.2%. Збільшення попиту на кредити домогосподарств зумовлено зростанням заощаджень, витрат на товари тривалого вжитку та поліпшення споживчих настроїв. Також помірно збільшився кредитний портфель НФК. У результаті річний приріст залишків кредитів у національній валюті прискорився в цілому до 16.9%.

В умовах незмінного рівня облікової ставки та значних обсягів ліквідності вартість ресурсів на МБКР коливалася у вузькому діапазоні близько нижньої межі коридору ставок НБУ

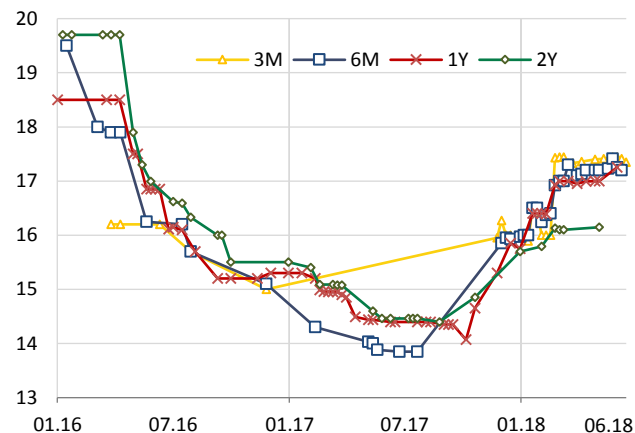
Стриманий попит на гривневі ОВДП спонукає МФУ децю підвищити їх дохідність за окремими строками

Процентні ставки НБУ та УІМС, % річних

Джерело: НБУ.

Дохідність ОВДП на первинному ринку, % річних

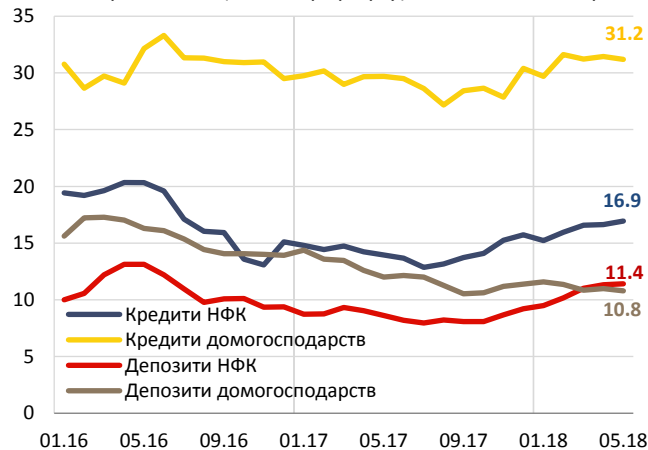

Джерело: НБУ.

Головними факторами, які визначали динаміку роздрібних процентних ставок у травні, були кон'юнктурні чинники

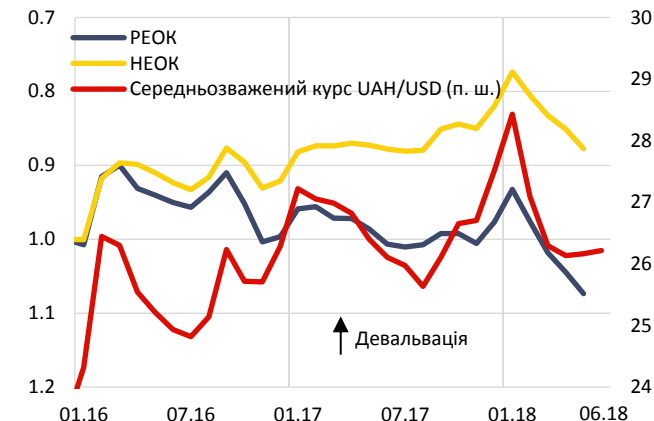
Посилення долара на світових ринках та послаблення більшості валют країн – ОТП України зумовили зміцнення НЕОК та РЕОК гривні

Середньозважені процентні ставки в національній валюті за новими кредитами (без овердрафту) і депозитами, % річних

Джерело: НБУ.

Індекс РЕОК та НЕОК гривні та середньозважений курс UAH/USD, 12.2015 = 1

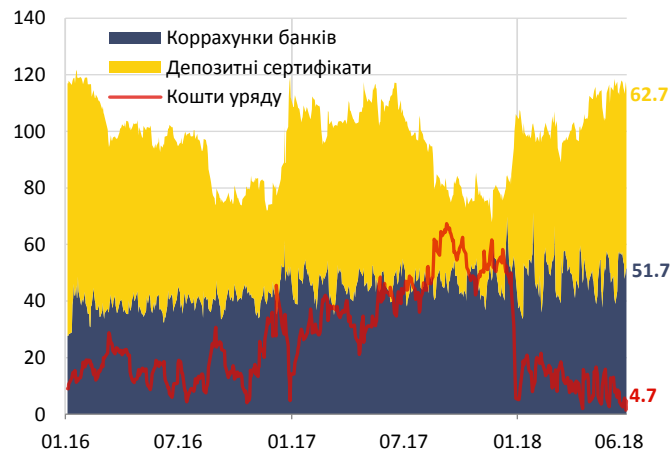

Попередні дані (за середньомісячним міжбанківським курсом)
Джерело: IFS, розрахунки НБУ.

Середньоденні обсяги ліквідності у травні зросли...

...через інтервенції НБУ та зниження готівки. Їх вплив на ліквідність банківської системи частково компенсований погашенням банками кредитів рефінансування

Окремі показники ліквідності банківської системи, млрд грн

Джерело: НБУ.

Фактори впливу на зміну[#] ліквідності банків^{##}, млрд грн

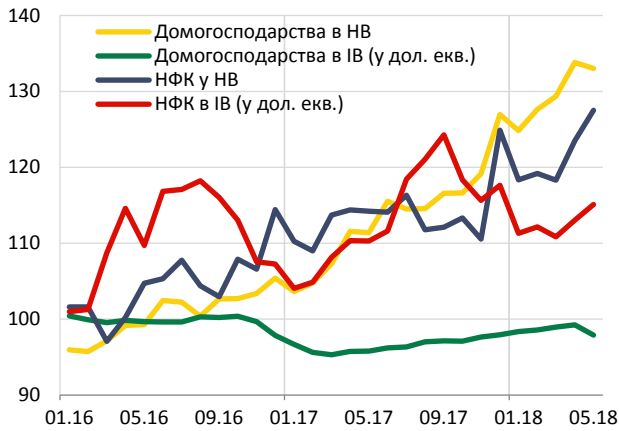
* Крім операцій із депозитними сертифікатами, [#] зміна залишків коштів за місяць, ^{##} ліквідність банків включає депозитні сертифікати НБУ та коррахунки банків.

Джерело: НБУ.

Жорстка монетарна політика та посилення конкуренції між банками за корпоративних клієнтів зумовили зростання привабливості гривневих депозитів та нарощування їх обсягів, насамперед НФК

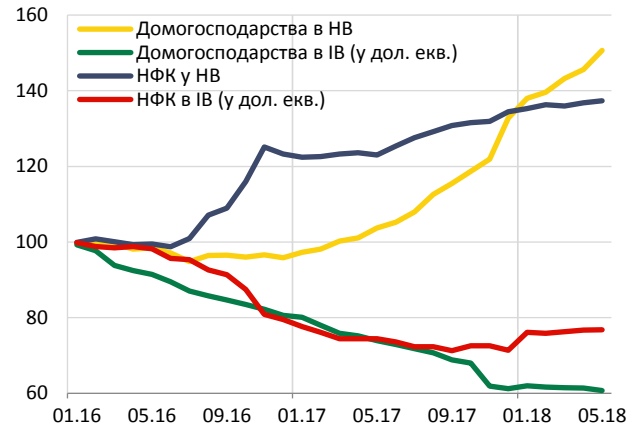
Депозити, 12.2015 = 100

Примітка: НВ – національна валюта, ІВ – іноземна валюта.
Джерело: НБУ.

Також тривало нарощування банками кредитування в національній валюті, передусім на споживчі потреби домогосподарств та оборотні цілі НФК

Кредити, 12.2015 = 100

Примітка: НВ – національна валюта, ІВ – іноземна валюта.
Джерело: НБУ.

АБРЕВІАТУРИ ТА СКОРОЧЕННЯ

ІСЦ	Індекс споживчих цін	ППП	Податок на прибуток підприємств
БІСЦ	Базовий індекс споживчих цін	ОВДП	Облігації внутрішньої державної позики
ІЦВ	Індекс цін виробників	ФГВФО	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
ВВП	Валовий внутрішній продукт	ФОП	Фізична особа підприємець
ІВБГ	Індекс виробництва базових галузей	НБУ	Національний банк України
РЕОК	Реальний ефективний обмінний курс	Казначейство,	Державна казначейська служба України
НЕОК	Номінальний ефективний обмінний курс	ДКСУ	Міністерство фінансів України
ДССУ	Державна служба статистики України	МФУ	Прямі іноземні інвестиції
ДСЗУ	Державна служба зайнятості України	ПІІ	Антитерористична операція
ДГ	Домогосподарства	АТО	Неконтрольовані території Донецької та Луганської областей
США	Сполучені Штати Америки	НКТ	Основні торговельні партнери
ФРС	Федеральна резервна система США	ОТП	Житлово-комунальне господарство
МВФ	Міжнародний валютний фонд	ЖКГ	External Commodity Price Index, зважений індекс зміни світових цін на основні товари українського експорту
НФК	Нефінансові корпорації	ЕСРІ	Український індекс міжбанківських ставок
МСФЗ	Міжнародні стандарти фінансової звітності	УІМС	Велика рогата худоба
МБКР	Міжбанківський кредитний ринок	ВРХ	Індекс споживчих настроїв
ПДВ	Податок на додану вартість	ІСН	
ПДФО	Податок на доходи фізичних осіб		
млн	мільйон	дол./т	доларів США за 1 тону
млрд	мільярд	євро/дол.	доларів США за 1 євро
грн	гривня	руб./дол.	російських рублів за 1 долар США
дол.	долар США, якщо не зазначено інше	р/р	у річному вимірі, річна зміна, до відповідного періоду попереднього року
руб.	російський рубль		до попереднього місяця, у місячному вимірі
в. п.	відсотковий пункт	м/м	у сезонно скоригованому вимірі
б. п.	базисний пункт	с/с	
п. ш.	права шкала		
бар.	барель		